

ΑΝΤΙΦΩΣΦΟΛΙΠΙΔΙΚΟ ΣΥΝΔΡΟΜΟ ΚΛΙΝΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Δρ. Μαρία Κ. Ευσταθίου

ΡΕΥΜΑΤΟΛΟΓΟΣ

ΑΜ. ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ

ΡΕΥΜΑΤΟΛΟΓΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Γ.Ν.Θ. ΑΧΕΠΑ

ΤΥΠΟΣ ΑΣΘΕΝΩΝ ΜΕ APL ΑΝΤΙΣΩΜΑΤΑ

I. ΑΝΤΙΦΩΣΦΟΛΙΠΙΔΙΚΟ ΣΥΝΔΡΟΜΟ

A. ΠΡΩΤΟΠΑΘΕΣ – ΑΠΟΥΣΙΑ Σ.Ε.Λ.

B. ΔΕΥΤΕΡΟΠΑΘΕΣ – ΠΑΡΟΥΣΙΑ Σ.Ε.Λ.

II. APL ΑΝΤΙΣΩΜΑΤΑ ΣΕ ΛΟΙΜΩΞΗ

A. ΧΩΡΙΣ ΣΥΣΧΕΤΙΣΗ ΜΕ ΘΡΟΜΒΩΣΗ
(π.χ. σύφιλη, N. Lyme, CMV, EBV)

B. ΠΙΘΑΝΗ ΣΥΣΧΕΤΙΣΗ ΜΕ ΘΡΟΜΒΩΣΗ
(π.χ. HIV, Ηπατίτιδα C, ανεμοβλογιά)

III. APL ΑΝΤΙΣΩΜΑΤΑ ΛΟΓΩ ΛΗΨΗΣ ΦΑΡΜΑΚΩΝ

(π.χ. χλωροπρομαζίνη, φαινοθειαζίνες)

IV. APL ΑΝΤΙΣΩΜΑΤΑ ΣΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΗΘΥΣΜΟ

ΟΡΙΣΜΟΣ ΑΝΤΙΦΩΣΦΟΛΙΠΙΔΙΚΟΥ ΣΥΝΔΡΟΜΟΥ

ΚΛΙΝΙΚΗ ΔΙΑΓΝΩΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑ:

1. Τουλάχιστον ενός κλινικού συμβάματος: θρόμβωση αγγείου ή νοσηρότητα στην εγκυμοσύνη
2. Τουλάχιστον ενός τύπου αυτοαντισώματα, γνωστά ως αντιφωσφολιπιδικά (aPL), σε δύο ξεχωριστές περιπτώσεις με μεσοδιάστημα τουλάχιστον 12 εβδομάδες

ΠΡΩΤΟΠΑΘΕΣ Ή ΔΕΥΤΕΡΟΠΑΘΕΣ σε έδαφος συστηματικού αυτοάνοσου νοσήματος (κυρίως Σ.Ε.Λ.)

ΑΝΤΙΦΩΣΦΟΛΙΠΙΔΙΚΟ ΣΥΝΔΡΟΜΟ (APS)

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ (I)

- 1952** Εμφάνιση ασυνήθους αναστολέα πήξης σε ασθενείς με ΣΕΛ. Συσχέτιση με BFP-STTS
- 1963** Bowie et al: συσχέτισαν το αντιπηκτικό λύκου με θρόμβωση
- 1976** Johanson et al: σύνδρομο με επαναλαμβανόμενες θρομβώσεις, BFP-STTS και LA

ΑΝΤΙΦΩΣΦΟΛΙΠΙΔΙΚΟ ΣΥΝΔΡΟΜΟ (APS)

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ (II)

1980 Αναφορές ασθενών με LA, θρομβώσεις και απώλεια εμβρύου

Συσχέτιση aPL με πρωτεΐνες – αντιγόνα: β2-GP-I, προθρομβίνη, αρνητικά φορτισμένα φωσφολιπίδια

1999 Wilson et al: Διαγνωστικά κριτήρια

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗΣ APS (I)

A. ΚΛΙΝΙΚΑ ≥ 1 επεισόδιο θρόμβωσης φλεβών, αρτηριών ή μικρών αγγείων και/ή νοσηρότητα στην εγκυμοσύνη

Θρόμβωση: Επιβεβαίωση με απεικονιστική μέθοδο ή ιστολογικά στοιχεία θρόμβωσης ιστού ή οργάνου

Νοσηρότητα Εγκυμοσύνης: Ανεξήγητος εμβρυϊκός θάνατος ≥ 10 εβδομάδες κύησης, μορφολογικά φυσιολογικού εμβρύου ή

≥ 1 πρόωρες γεννήσεις έως 34 εβδομάδες κύησης λόγω εκλαμψίας, προεκλαμψίας ή ανεπάρκειας πλακούντα

ή ≥ 3 ανεξήγητες αποβολές (<10 εβδομάδες κύησης)

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗΣ APS (II)

B. ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΑ Παρουσία aPL, σε ≥ 2 ή μετρήσεις με μεσοδιάστημα ≥ 12 εβδομάδες, όχι περισσότερο από 5 έτη από την εμφάνιση κλινικών εκδηλώσεων

Επιβεβαίωση aPL με ≥ 1 από:

- IgG και/ή IgM aCL σε μέσους ή υψηλούς τίτλους (>40 μον. GPL ή MPL)
- Αντισώματα προς $\beta 2$ -GP-I, IgG ή IgM
- Ενεργότητα στο LA, σύμφωνα με τις δημοσιευμένες οδηγίες

Οριστικό APS: ≥ 1 κλινικά + ≥ 1 εργαστηριακά κριτήρια

Wilson et al, Arthritis Rheuma 1999.

Miyakis et al, J Thomb Haemost 2006.

ΑΝΤΙΦΩΣΦΟΛΙΠΙΔΙΚΑ ΑΝΤΙΣΩΜΑΤΑ (aPL)

Κατευθύνονται έναντι επιτόπων ή πρωτεϊνών πλάσματος που αποκαλύπτονται ή γεννώνται από τη σύνδεσή τους με φωσφολιπίδια.

ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΑΝΙΧΝΕΥΣΗΣ aPL

1. aCL αντισώματα
  2. Αντισώματα έναντι β2-GP-I
  3. Δοκιμασίες ανίχνευσης aPL μέσω ενεργότητας LA
- Άλλα aPL: έναντι προθρομβίνης, αννεξίνης V, φωσφατιδυλσερίνης, φωσφατιδυνοσιτόλης

ΑΝΤΙΚΑΡΔΙΟΛΙΠΙΝΙΚΑ ΑΝΤΙΣΩΜΑΤΑ (aCL)

aCL αντιδρούν με: καρδιολιπίνη, φωσφατιδυλσερίνη, φωσφατιδινοσιτόλη, β2-GP-I, προθρομβίνη, αννεξίνη V

aCL: IgG ή IgM. Μονάδες GPL ή MPL

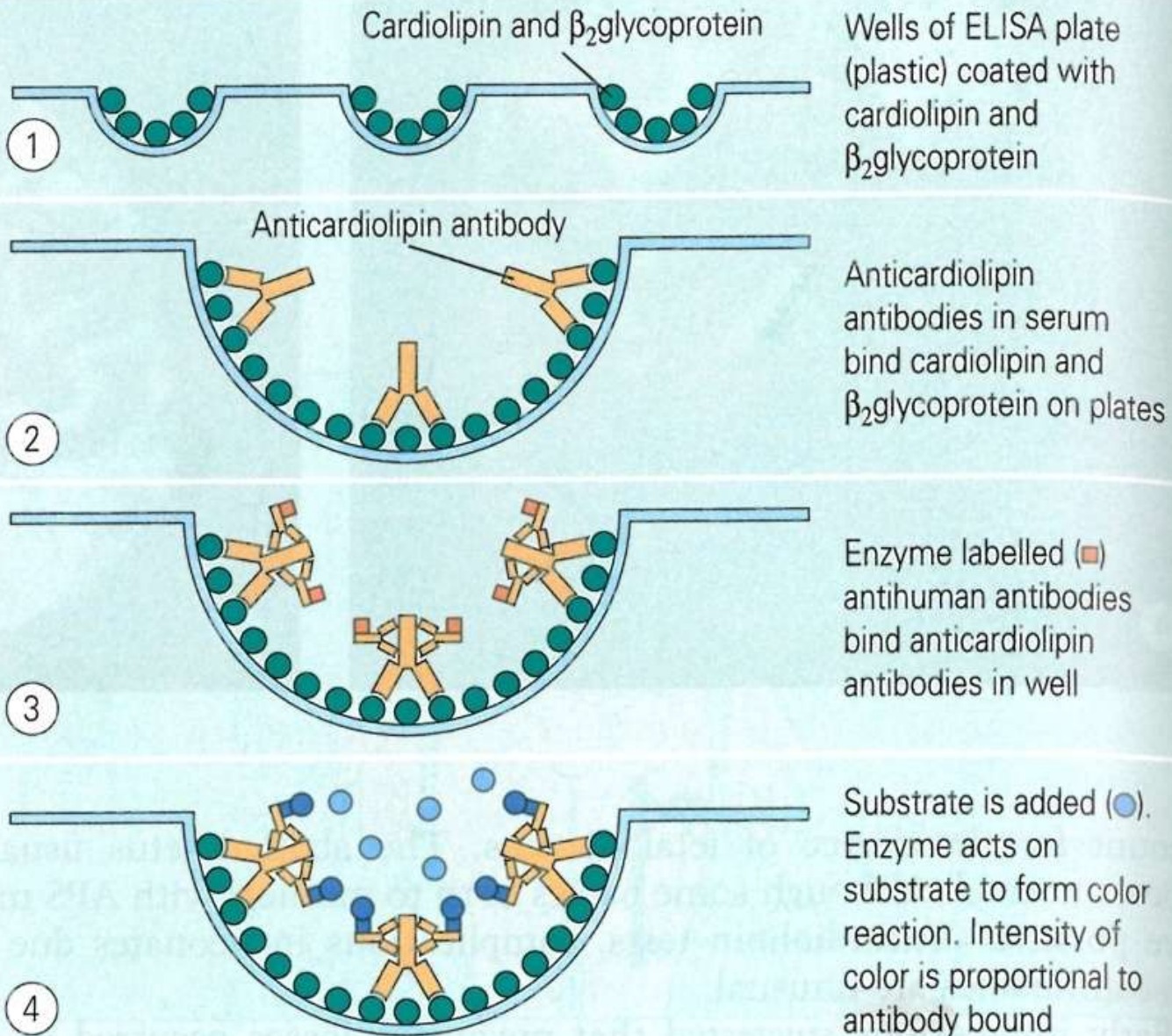
Συσχέτιση aCL με LA 85%

IgG aCL αντισώματα σχετίζονται με αυξημένο κίνδυνο θρόμβωσης

β2-GP-I

- **β2-GP-I (απολιποπρωτεΐνη Η).** Ο κύριος αντιγονικός στόχος των αρνητικά φορτισμένων φωσfolιπιδίων. Συν-παράγοντας για σύνδεση aCL στην ELISA.
- Παρουσία aCL αντισωμάτων (ELISA) με κλινικές εκδηλώσεις APS συνήθως οφείλεται στη σύνδεση με anti-β2-GP-I
- Θετικά aCL με αρνητικά anti-β2-GP-I → ελαττωμένος κίνδυνος θρόμβωσης

THE ANTICARDIOLIPIN ELISA

ΔΟΚΙΜΑΣΙΕΣ ΓΙΑ LA

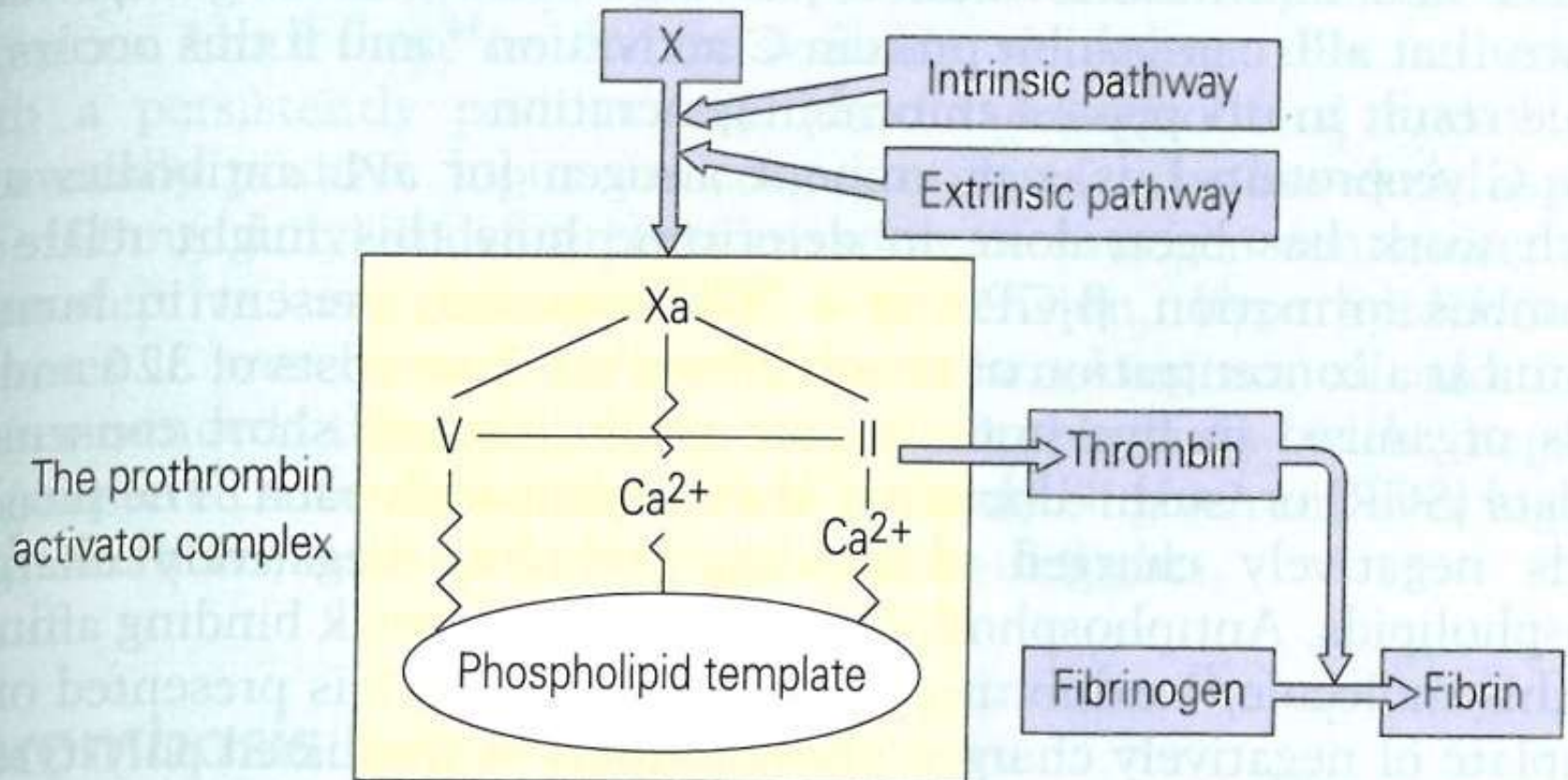
Αντιπηκτικό λύκου: Ικανότητα των aPL να παρατείνουν δοκιμασίες πήξης, όπως:

- aPTT
- PT
- χρόνος πήξης καολίνης
- dRVVT (δοκιμασία με αραιωμένο δηλητήριο έχιδνας Russel)

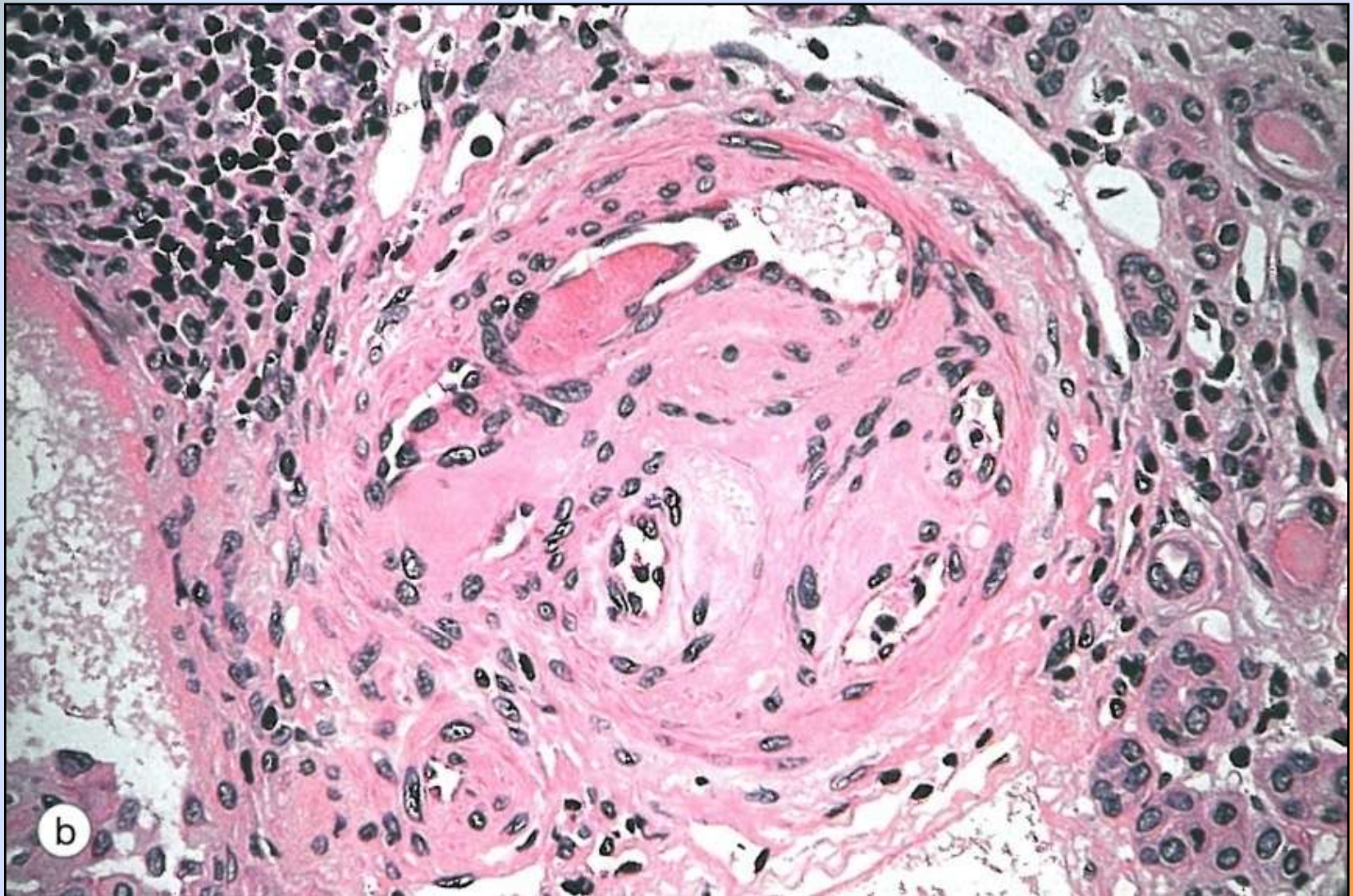
Ιδιαίτερα σημαντική η εμπειρία του εργαστηρίου.

Η ευαισθησία και η ειδικότητα των αντισωμάτων αλληλοεπικαλύπτονται (π.χ. aCL και anti-β2-GP-I σχετίζονται με LA).

IN VITRO ACTION OF LUPUS ANTICOAGULANT

Θρομβωτική μικροαγγειοπάθεια

ΚΛΙΝΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ APS

- Αυτές που ανήκουν στα κριτήρια ταξινόμησης APS
- Αυτές που δεν ανήκουν στα κριτήρια ταξινόμησης APS:
livedo reticularis, θρομβοπενία, πάθηση καρδιακών βαλβίδων,
aPL-νεφροπάθεια

ΚΛΙΝΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ APS

Σε ομάδα 1000 ασθενών με APS, οι κλινικές εκδηλώσεις ήταν:

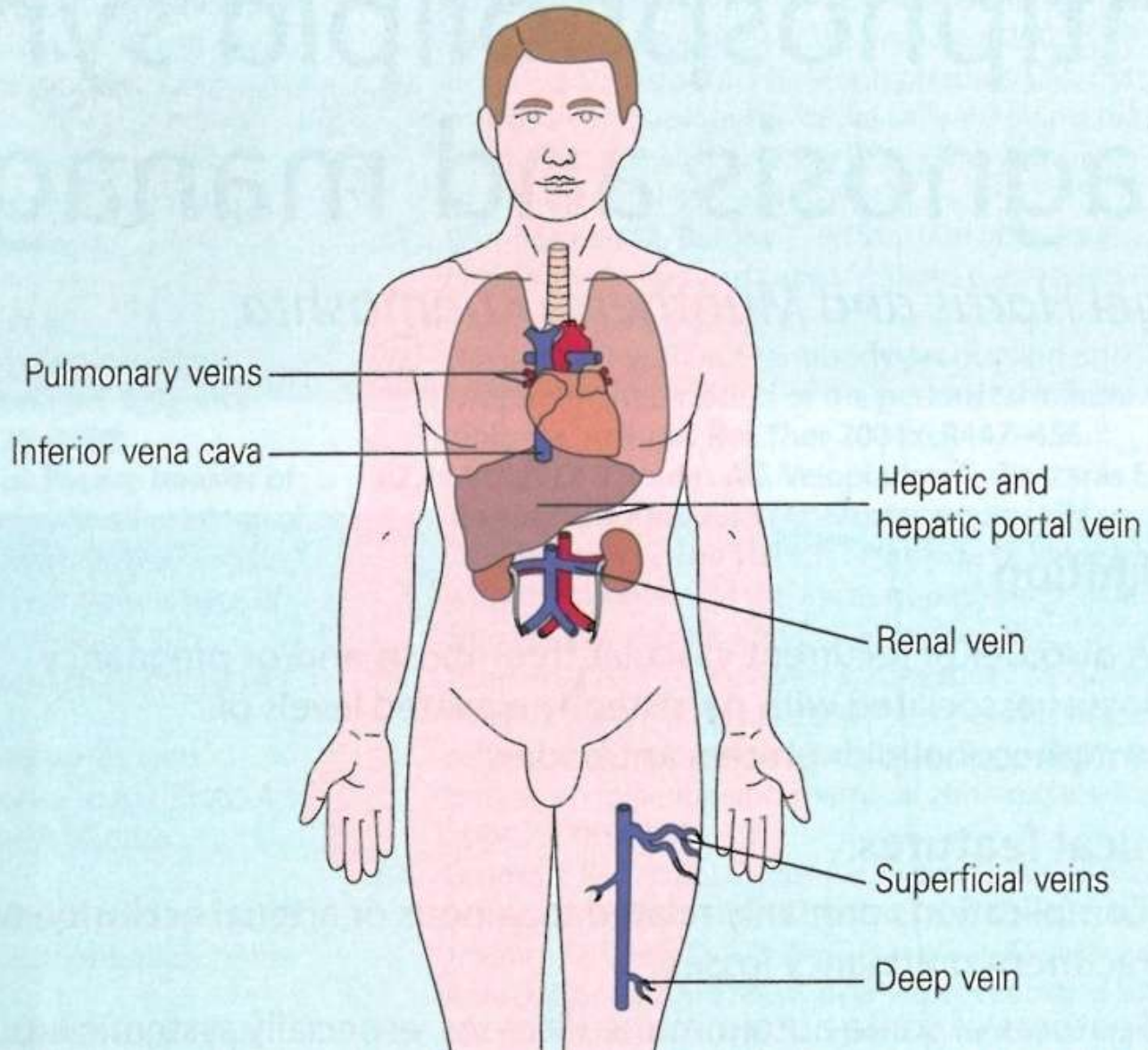
- Εν τω βάθει φλεβοθρόμβωση : 32%
- Θρομβοπενία : 22%
- Livedo reticularis : 20%
- ΑΕΕ : 13%
- Επιπολής θρομβοφλεβίτιδα : 9%
- Απώλεια εμβρύου : 8%
- Παροδικό ισχαιμικό επεισόδιο : 7%
- Αιμολυτική αναιμία : 7%

Cervera R, et al: Arthritis Rheuma 2002

ΘΡΟΜΒΩΣΗ

- Φλεβική ή αρτηριακή θρόμβωση
- ↑ κίνδυνος σε θετικό test LA ή μεσαία/υψηλά επίπεδα aCL
- Ο κίνδυνος αυξάνεται περισσότερο με την παρουσία και των τριών aPL (LA, aCL, β 2-GP-I)

REPORTED SITES OF VENOUS THROMBOSIS IN PATIENTS WITH APS

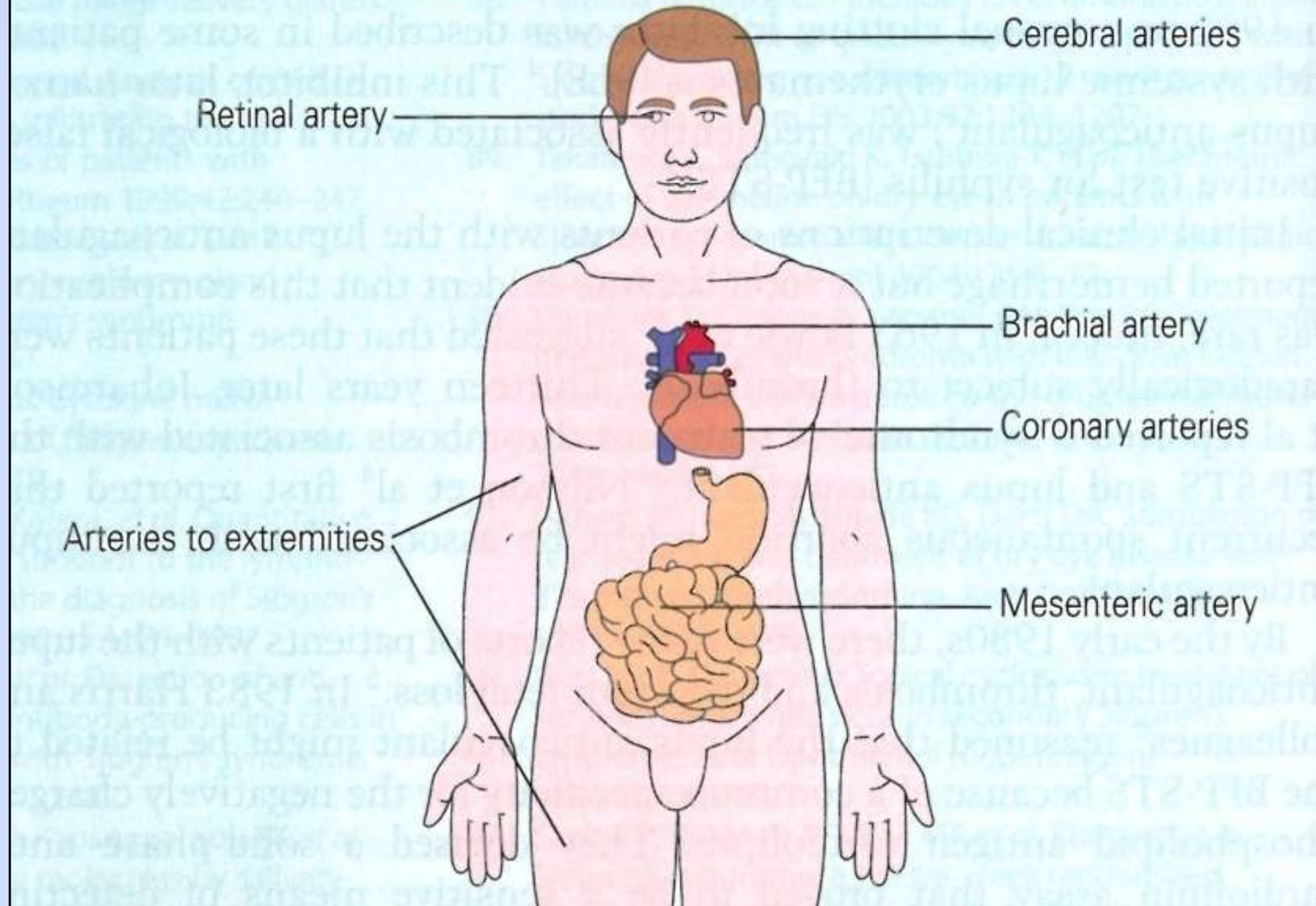

ΕΝ ΤΩ ΒΑΘΕΙ ΦΛΕΒΟΘΡΟΜΒΩΣΗ (DVT)

- 5-21% ανίχνευση aPL σε ασθενείς με DVT
- Συσχέτιση συχνότητας DVT με το επίπεδο των aCL
- Αντικρουόμενα στοιχεία στην ερώτηση εάν η παρουσία aCL σχετίζεται με αυξημένο κίνδυνο θρόμβωσης ή πνευμονικής εμβολής
- Σε ΜΕΤΑ-ΑΝΑΛΥΣΗ (Wahl DG et al, Lupus 1998) odds ratio για φλεβοθρόμβωση: 1,56 (για (+) aCL) ↑ odds ratio με παρουσία ενεργού LA

ΑΡΤΗΡΙΑΚΗ ΘΡΟΜΒΩΣΗ

REPORTED SITES OF ARTERIAL THROMBOSIS IN PATIENTS WITH APS

ΑΡΤΗΡΙΑΚΗ ΘΡΟΜΒΩΣΗ – ΚΛΙΝΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

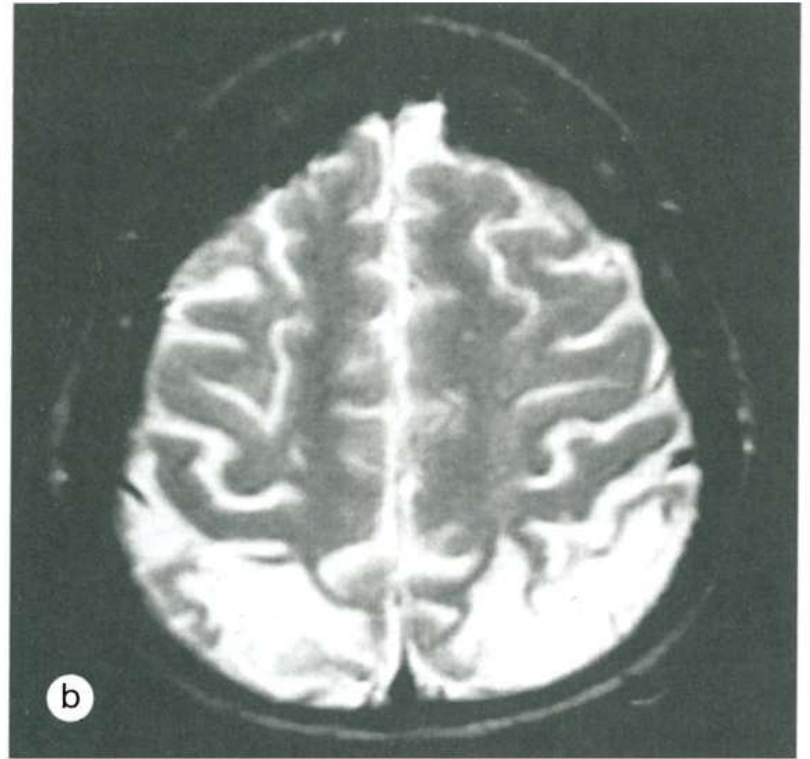
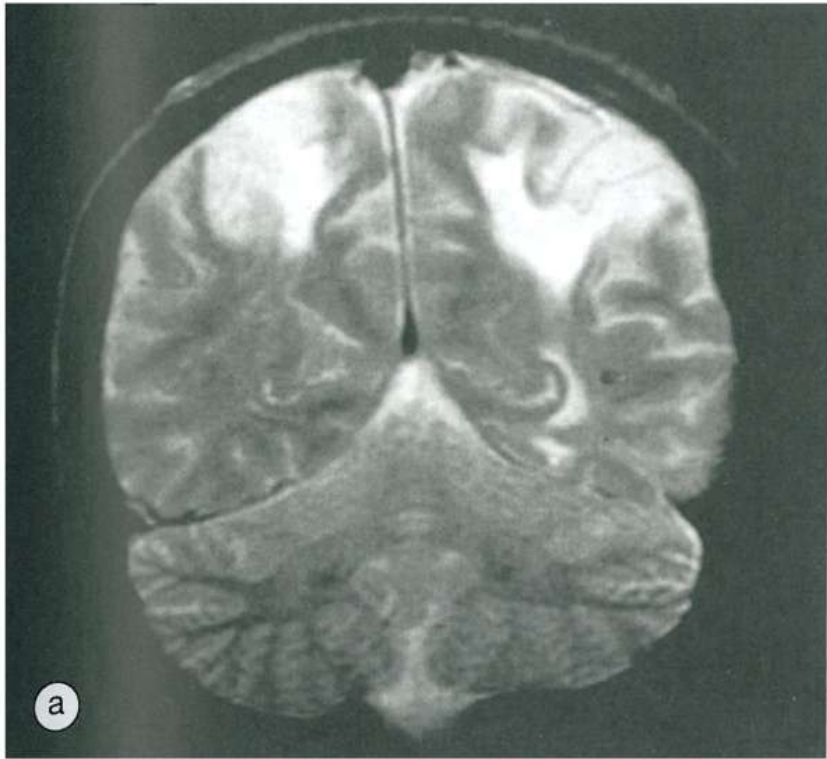
- **ΑΕΕ και παροδικά ισχαιμικά επεισόδια**
- **Έμφρακτα μυοκαρδίου**
- **Γάγγραινα δακτύλων**
- **Έμφρακτα εντέρου**

ΑΓΓΕΙΑΚΑ ΕΓΚΕΦΑΛΙΚΑ ΕΠΕΙΣΟΔΙΑ (I)

- **Ισχυρή συσχέτιση APS με ισχαιμικά ΑΕΕ (Muscal et al, Curr Rheumatol Rep 2008).**
- **Σε review 2000 ανδρών ασθενών: ο σχετικός κίνδυνος ΑΕΕ σε ασθενείς με aPL ήταν 2,2 (15 χρ. follow-up). Τα επεισόδια αφορούσαν κυρίως σε ασθενείς με θετικά β2-GP-I και IgG aCL (Brey RL et al, Stroke 2001).**
- **Σε νέες γυναίκες με aCL ή LA, odds ratio για ΑΕΕ: 1,87 έως 2,6 (Brey RL et al, Stroke 2002 / Janardhan V et al, Stroke 2004).**

ΑΓΓΕΙΑΚΑ ΕΓΚΕΦΑΛΙΚΑ ΕΠΕΙΣΟΔΙΑ (II)

- Εμφάνιση θρομβωτικού ΑΕΕ σε νέους ασθενείς χωρίς παράγοντες κινδύνου καρδιαγγειακής νόσου → ισχυρή υποψία APS
- Ισχαιμικό ΑΕΕ
  - in situ θρόμβωση
  - εμβολισμός από πάθηση καρδιακών βαλβίδων
- Σε φυσιολογικό υπερηχογράφημα καρδιάς → διοισοφάγειο υπερηχογράφημα
- Παρουσία livedo reticularis, ΑΕΕ, aPL → σύνδρομο Sneddon

ΑΛΛΕΣ ΝΕΥΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ APS (I)

- Ισχυρή συσχέτιση aPL με γνωστικές διαταραχές και/ή βλάβες στη λευκή ουσία.
- Παροδική σφαιρική αμνησία έως πλήρης νοητική δυσλειτουργία.
- Προσβολή ΚΝΣ σε APS → υψηλής πυκνότητας βλάβη σε MRI (λόγω αγγειοπάθειας)

Δύσκολη η διαφορική διάγνωση από MS

Παρουσία υψηλής πυκνότητας βλάβης σε MRI με στοιχεία SLE ή APS → «Lupoid sclerosis»

ΑΛΛΕΣ ΝΕΥΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ APS (II)

- **Επιληψία**
- **Κατάθλιψη**
- **Ψύχωση**
- **Χορεία / ημιβαλλισμός**
- **Εγκάρσια μυελοπάθεια**
- **Νευροαισθητηριακή απώλεια ακοής**
- **Ορθοστατική υπόταση**
- **Ημικρανία**

ΕΠΑΝΑΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΑ ΘΡΟΜΒΩΤΙΚΑ ΕΠΕΙΣΟΔΙΑ (I)

- Αφορούν φλεβικές και αρτηριακές θρομβώσεις
- Η παρουσία aCL ισχυρός παράγοντας κινδύνου υποτροπής.
  - aCL/40 GPL: ανεξάρτητος παράγοντας κινδύνου επαναλαμβανόμενων θρομβωτικών επεισοδίων (Turiel M et al, Stroke 2005).

ΕΠΑΝΑΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΑ ΘΡΟΜΒΩΤΙΚΑ ΕΠΕΙΣΟΔΙΑ (II)

Σε 412 ασθενείς με μία φλεβική θρόμβωση που έλαβαν αντιπηκτική αγωγή για 6 μήνες:

- διπλάσιος κίνδυνος υποτροπής σε ασθενείς με aCL που διέκοψαν αντιπηκτική αγωγή στους 6 μήνες
- ↑ 4ετής θνητότητα σε ασθενείς με aCL
- Σε ασθενείς με 2^ο επεισόδιο θρόμβωσης δεν παρουσιάστηκε υποτροπή σε αυτούς που συνέχισαν αντιπηκτική αγωγή

Schulman S et al, Am J Med 1998.

ΕΠΙΠΛΟΚΕΣ ΚΥΗΣΗΣ ΣΕ APS

- Θάνατος εμβρύου ≥ 10 εβδομάδες κύησης
- Πρόωρος τοκετός λόγω προεκλαμψίας ή ανεπάρκειας πλακούντα
- Πολλαπλές αποβολές (<10 εβδομάδες κύησης)

Σε ασθενείς με προεκλαμψία ή σ. HELLP → πιθανότητα καταστροφικού APS

ΑΙΜΑΤΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ APS

- 1. Θρομβοπενία**
- 2. Μικροαγγειοπαθητική αιμολυτική αναιμία**
- 3. Αιμορραγία**

ΑΙΜΑΤΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ APS - ΘΡΟΜΒΟΠΕΝΙΑ

- PLT: 50-190 x 10⁶/μL
  - Συχνότερα σε ασθενείς με LA και aCL
  - Ασθενείς με θρομβοπενία και αυτοάνοσες διαταραχές συχνά εμφανίζουν aPL (70-80% σε Σ.Ε.Λ. και θρομβοπενία, 30-40% σε ασθενείς με ITP)
  - Ασθενείς με ITP και aPL → ↑ κίνδυνος θρομβωτικών επεισοδίων ή απώλειας εμβρύου
- Το LA σχετίζεται με υψηλότερο κίνδυνο (Diz – Kucukkaya et al, Blood 2001)

ΑΙΜΑΤΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ – ΘΡΟΜΒΩΤΙΚΗ ΜΙΚΡΟΑΓΓΕΙΟΠΑΘΕΙΑ

- aPL → σε ασθενείς με TTP ή Αιμολυτικό Ουραιμικό Σύνδρομο (HUS) και ΣΕΛ
  - Ασθενείς με πρωτοπαθές APS έχουν εμφανίσει TTP
  - Σε review 46 ασθενών με aPL και θρομβωτική μικροαγγειοπάθεια:
    - TTP / HUS 33%
    - Καταστροφικό APS 33%
    - Κακοήθης Υπέρταση 13%
    - σ. HELLP (αιμόλυση, ↑ ηπατικά ένζυμα, ↓ PLT σε κύηση) 4%
- Espinosa G, Ann Rheum Dis 2004
- Σπανιότερα: αιμόλυση – αιμολυτική αναιμία

ΑΙΜΑΤΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ– ΑΙΜΟΡΡΑΓΙΚΑ ΕΠΕΙΣΟΔΙΑ

Σε ασθενείς με:

- LA
- ↓ επίπεδα προθρομβίνης
- αιμορραγικά επεισόδια

Πιθανή παρουσία αντισωμάτων έναντι προθρομβίνης

ΠΝΕΥΜΟΝΙΚΗ ΝΟΣΟΣ ΣΕ APS

- **Πνευμονική εμβολή σε 1/3 ασθενών με APS και DVT**
- **Πνευμονική αρτηριακή θρόμβωση με ή χωρίς θρομβοεμβολική πνευμονική υπέρταση**
- **Κυψελιδική αιμορραγία**

ΚΑΡΔΙΑΓΓΕΙΑΚΗ ΝΟΣΟΣ ΣΕ APS

- **Παθήσεις βαλβίδων**
- **Ισχαιμία μυοκαρδίου**

1. ΠΑΘΗΣΕΙΣ ΒΑΛΒΙΔΩΝ ΣΕ APS

- Συχνότερη προσβολή: η μιτροειδής βαλβίδα
- Διαταραχή βαλβίδων (π.χ. Libman – Sacks endocarditis) → 30-50% APS
- Σε registry ασθενών με ΣΕΛ:
  - 14% ασθενών με aPL οζίδια μιτροειδούς βαλβίδος με μέτρια έως σοβαρή ανεπάρκεια
  - Συχνότερη εμφάνιση οζιδίων μιτροειδούς σε ↑ IgG aPL

Farzaneh-Far A et al, Arthritis Rheum 2006.

2. ΙΣΧΑΙΜΙΑ ΜΥΟΚΑΡΔΙΟΥ ΣΕ APS

- aCL σε 20% ασθενών με ισχαιμία μυοκαρδίου χωρίς αυτοάνοση διαταραχή
- αντισώματα έναντι β2-GP-I σε 30% ασθενών με ασταθή στηθάγχη (Sangle SR et al, Lupus 2008)
- ↑ κίνδυνος εμφράγματος σε ↑ IgG aCL με β2-GP-I (Brey RL, et al, Stroke 2001)

ΔΕΡΜΑΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΣΕ APS

- Livedo reticularis
- Δακτυλική νέκρωση – έμφρακτα
- Υπονύχιες αιμορραγίες
- Θρομβοφλεβίτις
- Μετα-φλεβιτιδικά έλκη
- Θρομβοπενική πορφύρα
- Ψευδο-αγγειίτιδα
- Εκτεταμένη δερματική νέκρωση

LIVEDO RETICULARIS

**Αυξημένη συσχέτιση με αρτηριακές βλάβες
και πολλαπλές θρομβώσεις σε APS**

Δακτυλικά έμφρακτα

Έλκη κάτω άκρων

**Δερματικές
εκδηλώσεις**

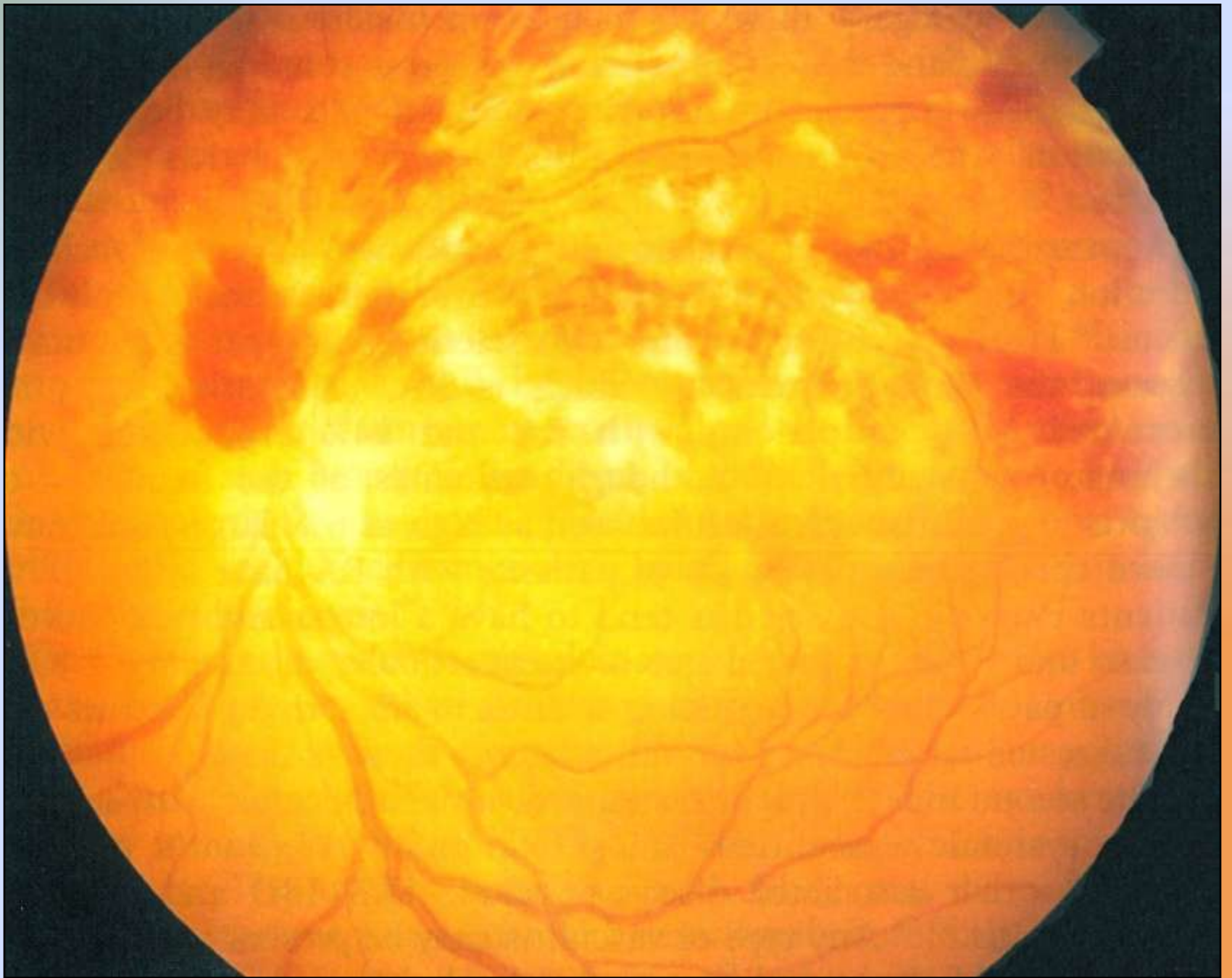
ΣΠΑΝΙΟΤΕΡΕΣ ΚΛΙΝΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΣΕ APS (I)

- **Θρομβωτική πάθηση νεφρών** (σπειραματικά τριχοειδή, νεφρικές φλέβες και αρτηρίες)
- **Γαστρεντερική νόσος:**
  - ▶ Ισχαιμία → ΓΕΣ αιμορραγία, οξεία κοιλία, διάτρηση οισοφάγου, έλκη στομάχου / δωδεκαδακτύλου
  - ▶ Σπληνικά ή παγκρεατικά έμφρακτα
  - ▶ Θρόμβωση ηπατικών ή πυλαίων φλεβών → σ. Budd-Chiari, ηπατικά έμφρακτα, πυλαία υπέρταση, κίρρωση

ΣΠΑΝΙΟΤΕΡΕΣ ΚΛΙΝΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΣΕ APS (II)

- Οφθαλμικές εκδηλώσεις
  - Amaurosis fugax
  - Έμφρακτα αμφιβληστροειδούς
  - Πρόσθια ισχαιμική οπτική νευροπάθεια

Ισχυρή συσχέτιση με aPL (LA και aCL)

ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΙΚΟ APS

Εκτεταμένη θρομβωτική νόσος με ανεπάρκεια πολλαπλών οργάνων

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗΣ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΙΚΟΥ APS (I)

1. Συμμετοχή > 3 οργάνων, συστημάτων και/ή ιστών
2. Εμφάνιση κλινικών εκδηλώσεων ταυτόχρονα ή σε λιγότερο από 1 εβδομάδα
3. Ιστοπαθολογική επιβεβαίωση θρόμβου μικρών αγγείων σε τουλάχιστον 1 ιστό ή όργανο
4. Εργαστηριακή επιβεβαίωση με παρουσία aPL (LA και/ή aCL)

Οριστικό καταστροφικό APS

> Απαραίτητα και τα 4 κριτήρια

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗΣ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΙΚΟΥ APS (II)

Πιθανό καταστροφικό APS

- > 4 κριτήρια με 2 όργανα / συστήματα / ιστούς
- > 4 κριτήρια με εργ. επιβεβαίωση σε 6 εβδομάδες (εκτός πρώιμου θανάτου ασθενούς που δεν εξετάστηκε ποτέ για aPL)
- > Κριτήριο 1, 2, 4
- > Κριτήριο 1, 3, 4 και εμφάνιση τρίτου συμβάματος από 1 εβδομάδα – 1 μήνα, παρά την αντιπηκτική αγωγή

Asherson RA et al, Lupus 2003

ΠΡΟΣΦΑΤΟΙ ΔΙΑΓΝΩΣΤΙΚΟΙ ΑΛΓΟΡΙΘΜΟΙ ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΙΚΟ APS

- Ιστορικό APS και/ή aPL
- ≥ 3 θρομβώσεις νέων οργάνων σε 1 εβδομάδα
- Εμφάνιση μικροθρόμβου σε βιοψία
- Αποκλεισμός άλλων αιτίων θρομβώσεων πολλαπλών οργάνων ή μικροθρομβώσεων

Erkan D et al, Autoimmun Rev 2010

ΔΙΑΦΟΡΙΚΗ ΔΙΑΓΝΩΣΗ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΙΚΟΥ APS (CAPS)

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ	CAPS	TTP	DIC
Μικροαγγειοπαθητική αιμολυτική αναιμία	-	+	+
Θρομβοπενία	+	+	+
Ινωδογόνο/FDP	ΚΦ	ΚΦ ή ↑	↓ ή ↑
ACL	+	-	-
LA	+	-	-

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

- Το APS καθορίζεται από την παρουσία επαναλαμβανόμενων αγγειακών θρομβώσεων και/ή απώλειες εμβρύου σε συνδυασμό με aPL
- Πρωτοπαθές ή δευτεροπαθές (ΣΕΛ)
- Σε ασθενείς με «πρωτοπαθές» APS έγινε διάγνωση ΣΕΛ αργότερα (13% διάγνωση ΣΕΛ σε 9 έτη)
- Σημαντικός ο καθορισμός ύπαρξης άλλου αυτοάνοσου νοσήματος
- Ποικίλες κλινικές εκδηλώσεις που ανήκουν ή όχι στα διαγνωστικά κριτήρια (θρομβοπενία, βαλβιδοπάθεια, livedo reticularis, aPL-νεφροπάθεια)

Το Νοσοκομείο Χιρς (νυν Γ.Ν.Θ. Ιπποκράτειο) το 1908